СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 158. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, четвер, 10-го липня 1947. No. 158. JERSEY CITY and NEW YORK, Thursday, July 10, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ТРЕТЯ ПАРТІЯ ЦЕ БОЛЬШЕВИЦЬКА БАЛАЧКА — БЕРЛІ

Вашингтон, 8 липня. — Пресідник Ліберальної Партії з Ню Йорку, Адолф А. Берлі, відбувши півгодинну конференцію з президентом Труманом, заявив, що агітація за Третьою Партією при виборах в 1948 році, повстала з балачок в комуінстичній твердині при 13 вулиці в Ню Йорку. При цій нагоді Берлі сказав, що його партія буде підтримувати президента Трумана в його домашній і закордонній політиці. Він теж виявив, що головна група лібералів, яка підтримувала політику през. Рузвелта ,не йде за Волесом ані не думає творити Третьої Партії, лише підтримуватиме Демократичну Партію.

ПАЛАТА УХВАЛИЛА ЗНИЖКУ ПОДАТКІВ

Вашингтон, — Палата репрезентантів прийняла новий законопроект, внесений республиканцями, щоб знижити податки від 1 січня 1948 р. на загальну суму чотирьох більйонів доларів. Коли законопроект мав бути підданий під голосування, предсідник палати Джозеф В. Мартинс передав провід нарад кому іншому, а самий виголосив першу свою конґресову промову в справі податків. Він підчеркнув право конгресу накладати тягарі на населення і піддав думку, щоб прихильники нового билу змісця заявилися за знижку податків такою більшістю, щоб виключила повне вето президента. При голосуванні 302 репрезентантів заявилися за бил, а проти 112. Це значить, що законопроект дістав 26 голосів більше ніж потрібно до переголосування евентуального вета президента. Бил передано сенатській комісії до дальшого вирішення.

ТВЕРДА ПОСТАВА ЛУЇСА ПРИ НОВІМ КОНТРАКТІ

Вашингтон. — Предсідник майнерської юнії відніс знаменну перемогу при переговорах з власниками шахт мягкого вугілля, коли дав їм до підпису контракт, в якому сказано, що майнери будуть працювати коли схочуть і коли будуть спосібні до праці. Ці й інші умови контракту вказують, що Луїс намагався обійти постанови нового робітничого закону Тефта-Гартлія. У контракті скасовано дотеперішну окрему платню „від брами", а зате заведено простий 8-годинний день праці за заплату $13.05 денно. Крім того власники зобовязалися доплачувати по 10 ц. бонусу від кожної тони видобутого вугілля до юнійного фонду добродійности.

ЧЕРВОНИЙ ПРОВІДНИК ДІСТАВ РІК ТЮРМИ

Вашингтон. — Юджін Денис, секретар Американської Комуністичної Партії, дістав рік тюрми, а крім того має заплатити $1,000 грошевої кари за погорду конгресу. Він свого часу відмовився складати зізнання перед Комісією для Прослідження Неамериканських Діянь, під замітом, що ця комісія не є законна. Денис заложив бонд у висоті $10,000, щоб остати на волі і внести відклик проти присуду. Департамент справедливости твердить, що Денис має ще стати перед судом за фалшування паспортів.

ЛІТАЮЧІ КРУЖКИ КОЛО АТОМОВИХ ЗАВЕДЕНЬ

Ню Йорк, 9 липня. — Один з офіцерів армії вияснив кореспондентові Таймсу, що літаючі металеві кружки, які появляються в різних стейтах, не повинні давати притоки до переполоху. На диво, згаданий офіцер виявив кореспондентові, що один такий „літаючий кружок" залетів і до уладжень в Росвел, у стейті Ню Мексик, де роблять досвід з атомовою бомбою. Офіцер каже, що це був розбивий військовий балон для провірювання погоди. Офіцер розповів теж, як пильно військові кола слідять за всілякими вістями в справі кружків і провірюють всі подробиці.

ЗАКОН ПРО РІВНУ ПЛАТНЮ ДЛЯ ЖІНОК

Гарисбург, Пенна. — Губернатор Джеймс Доф підписав закон про зрівнання платні жінок з платнею мужчин за таку саму роботу. Закон дозволяє поширити працю жінок з 44 годин на 48 тижнево з відповідною заплатою за позагодинну працю.

СЕНАТСЬКА АКЦІЯ ЗА СКАСУВАННЯ ВЕТА В О.Д.

Вашингтон. — Серед сенаторів поширений рух за скасування або значного обмеження права вета в Обєднаних Державах. Цей рух ведуть сенатори обох великих партій. Вони хочуть спонукати конгрес внести меморандум до Обєднаних Держав за зміну чартеру. На підставі теперішнього чартеру О.Д. таку постанову можна змінити за десять літ існування О.Д. на окремій конвенції, скликаній для зміни чартеру.

ЗМІНА КОНТРОЛІ НАД АТОМОВОЮ СИЛОЮ

Вашингтон. — Спільна конгресова комісія атомової енергії доручила підкомісії випрацювати проєкт зміни контролі над атомовою силою. Комісія хоче скасувати теперішню цивільну Комісію Атомової Енергії Злучених Держав і передати контролю військовій владі.

Перу виходить з пляном економічної єдности американської півкулі

Вашингтон, 8. липня. — Д-р Енрік де Ґарсія Сайан, міністер закордонних відносин з Перу, заявив, що його країна годиться на складення договору про оборону Західної Півкулі, одначе ця оборона повинна бути оперта на економічній солідарности всіх американських держав. Це треба буде взяти під увагу на Панамериканській конференції в Ріо, коли вона зійдеться в половині серпня. Поміч у розвитку економічних багатств Америк мусить прийти зо Злучених Держав, твердив Ґарсія в розмові з кореспондентами. Він відбув уже нараду з секретарем стейту Маршалом, а ще має бути на розмові з президентом Труманом.

ДОБАЧУЄ БОЛЬШЕВИЦЬКУ НЕБЕЗПЕКУ У ЗБРОЄННІ ПІВДЕННО-АМЕРИКАНСЬКИХ КРАЇН

Коли країни Латинської Америки дістануть зброю зо Злучених Держав, вони можуть створити поважну небезпеку для нашої країни — таку думку висловив Рейфорд Логан під час дискусії в Антіохійськім інституті Міжнародніх Відносин у Єлов Спрингс, у стейті Огайо, в середу, 8. липня. Логан є деканом виділу для студій студентів, що покінчили науку в університеті Говерд. Під час війни він відвідав південно-американські держави і приглянувся тамошнім відносинам. Він каже, що майже в кожній латинській республиці панує горстка білих людей над місцевим населенням, яке живе в нужді й тому падає жертвою большевицької агітації. Коли відносини не зміняться, ті „прості люди" ужиють американської зброї і масово перейдуть на бік комуністичної Росії.

ЗА ДАЛЬШУ ЧИСТКУ В ДЕПАРТАМЕНТІ СТЕЙТУ

Вашингтон. — Значна кількість сенаторів звертає увагу, що департамент стейту є залагідний при перевірці лояльности своїх урядовців. Сенатори дивуються, чому зо служби відправлено лише 10 осіб, коли в цьому департаменті є ще 62 нелояльних урядовців і службовиків. Підкомісія сенату, яка переводила провірку, домагається усунення зо служби цих людей під загрозою, що справу піднесуть на повнім засіданні сенату.

Перед „Конференцією Европейської Економічної Співпраці"

12 НАЦІЙ ЗГОЛОСИЛИ ОФІЦІЙНО СВОЮ УЧАСТЬ. ПОЛЬЩА, РУМУНІЯ І ФІНЛЯНДІЯ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ПОВІДОМЛЕННЯ МОСКВИ. СТАНОЩЕ ЮГОСЛАВІЇ ЩЕ НЕВІДОМЕ

Париж, 8. липня. — За чотири дні, 12. липня, має початися в Парижі т. зв. Конференція Европейської Економічної Співпраці, завданням якої буде підготовити спільний плян для здійснення допомогових пропозицій секретаря стейту Маршала щодо економічної відбудови европейських країн. Крім ініціятивних держав, Великої Британії і Франції, досі офіціяльно зголосили свою участь в цій конференції 12 країн: Австрія, Бельгія, Чехословаччина, Греція, Ісляндія, Ірляндія, Італія, Люксембург, Голяндія, Португалія, Туреччина і Швайцарія. Скандинавські держави, Норвегія і Швеція, не прислали свого офіціяльного зголошення. Сьогодні повідомлено, що вони одержали від советського уряду „вияснення", чому Молотов покинув тридержавну конференцію в цій справі. Чехословаччина зразу хотіла вислати тільки свого „спостерігача", але в отанньому повідомлено французьке міністерство закордонних справ, що Чехословаччина рішилася взяти участь в цій конференції. Це рішення винесено безпосередньо перед віїздом чеського міністра закордонних справ Яна Масарика до Москви. Советський Союз сам себе з цеї конференції виключив, а Еспанія і Німеччина не були запрошені. Вчера московське радіо повідомило, що уряди Румунії, Польщі і Югославії та Фінляндії рішили відкинути британсько-французьке запрошення і не брати участи в конференції. Сьогодні польський, румунський і фінський дипломатичні представники в Парижі офіціяльно заперечили повідомлення Москви, як таке, що не відповідає правді. Югославія не дала жодного, ані потверджуючого, ані заперечуючого вияснення. Мадярщина відложила до завтра своє рішення в цій справі. Проте, вважається, що навіть коли б советські сателіти погодилися взяти участь в конференції, то зроблять це в порозумінні з Москвою та в негативних замірах, щоб саботувати рішення конференції. Як іде про Скандинавські країни, Швецію і Норвегію, які зразу виявляли своє бажання взяти участь в конференції, тепер існує правдоподібність, що вони відмовляться від неї, даючи вияснення, що вони не бажають прилучуватися до будьякого блоку.

СКРИВАВЛЕНА НА СМЕРТЬ ЕВРОПА ДОЖИДАЄ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОПОМОГИ

ЗНАМЕННИЙ ВИСТУП БРИТАНСЬКОГО СЕКРЕТАРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ БЕВИНА

Лондон, 8. липня. — Британський секретар закордонних справ Ернест Бевин виступив сьогодні в одному клюбі з характерною промовою, в якій запевнив Америку, що „скривавлена на смерть Европа" не відвернеться від допомічної руки, простягненої Америкою, але прийме її з вдячністю, як єдиний рятунок. Називаючи „безглуздям" советські твердження, мовляв, Британія і Франція хочуть поділити Европу, Бевин заявив, що це власне Советський Союз хотів би довести Европу до загибелі. Він в дальшому заявив, що Велика Британія і Франція готові співпрацювати з усіми, хто собі того бажає, і навіть для тих, які ще сьогодні відкидають британсько-французькі пропозиції співпраці, вони залишають „відкриті двері" для дальшої співпраці. Бевин з черги підкреслював американську великодушність у відношенні до Европи, виявлену в останньому ще допомоговими пропозиціями ген. Маршала та заявив, що це було б невластиво домагатись від Америки, щоб вона сама приготовила европейським країнам ще й плян відбудови. Це вже мусить бути справою самих европейських країн і, як іде про Британію, Бевин запевняв, що під цим оглядом буде зроблене справді все можливе і зроблене негайно.

„ПЛЯН МОЛОТОВА" ПРОТИ „ПЛЯНУ МАРШАЛА"

Віденъ, 8. липня. — Австрійський уряд прийняв сьогодні британсько-французьке запрошення на Конференцію Европейської Економічної Співпраці в Парижі. Рівночасно австрійські комуністи повідомили, що в противагу до допомогових пропозицій американського секретаря стейту Маршала, які будуть предметом нарад міжнародної конференції в Парижі, в Москві підготовляється окремий плян для „економічної реорганізації Східньої та Центральної Европи".

УКРАЇНСЬКІ ПЕРЕСЕЛЕНЦІ ЇДУТЬ ДО БРИЗИЛІЇ

В останньому часі з британської зони Австрії мали виїхати до Бремергафен 860 українських скитальників, звідкіль виїдуть пароплавом до Бразилії. Біля 1,100 українських і польських переселенців вже виїхали в останніх тижнях до Бразилії і Венесуелі. Передбачується дальші транспорти.

САМОДОПОМОГА УКРАЇНСЬКИХ СКИТАЛЬНИКІВ

У висліді „скрінінгу" в таборі українських скитальників в Аугсбурзі, понад 25% осіб позбавлено прав ДіПі (переміщених осіб). Кількасот українських скитальників, яким відібрано це право і тим самим допомогу, опинилися без даху над головою та без будьяких засобів до життя. Серед цих нещасливців є теж загально відомий і заслужений Ансамбль українських акторів, під проводом дир. В. Блавацького. Самі українські скитальники в Европі та їх організації почали широку акцію на допомогу своїм скривдженим братам.

СПРАВА ГРЕЦІЇ В РАДІ БЕЗПЕКИ

СОВЄТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ЕВАКУАЦІЇ БРИТАНСЬКИХ ВІЙСЬК; ВИНУ ЗА НЕСПОКОЇ ЗВАЛЮЮТЬ НА ГРЕЦЬКИЙ УРЯД

Лейк Соксес, Н. Й., 8 липня. Советський представник в О.Д., Андрей Ґромико, вніс сьогодні до Ради Безпеки резолюцію, в якій виступає проти раніщої американської пропозиції встановити постійну підкомісію О.Д., яка слідкувала б за дальшим розвитком подій на кордонах Греції. Ґромико в дальшому домагається від Ради Безпеки, щоб вона з черги домоглася евакуації з Греції чужих військ та військового персоналу. Всю вину за неспокої на грецьких кордонах з Югославією, Альбанією і Болгарією, Громико звалює на грецький уряд, виправдуючи рівночасно інші країни. Громико ще раз відновив своє, свого часу вже відкинене домагання створити міжнародну комісію, яка доглянула б, щоби уділена Греції економічна допомога пішла „на користь грецького народу".

ГРЕЦЬКІ КОМУНІСТИ НАМАГАЮТЬСЯ ТВОРИТИ „ВІЛЬНИЙ УРЯД"

Атени, 8 липня. Опанована комуністами грецька партія ЕАМ почала сьогодні робити заходи, з метою довести до „компромісу" між комуністичними ворохобниками і урядом. Більшість грецької преси вважає це тільки за комуністичну підготовку ґрунту для заповідженого вже творення „вільного уряду" в горах. Поліція повідомила, що багато провідних комуністів в останньому часі зникли з Атен, виїжджаючи, правдоподібно, і собі в опановані партизанами терени, щоб бути під рукою при творенню комуністичного „вільного уряду".

ВНУТРІШНЬО-ПОЛІТИЧНА КРІЗА В ТУРЕЧЧИНІ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ

Анкара, 8 липня. Внутрішньо-політична кріза в Туреччині ,викликана суперечностями між демократами і республиканцями поважно загострилася після вчерашньої заяви провідника демократичної партії, в якій закидується урядові премієра Пекера тероризм та зупинювання демократичного прогресу. Теж в інших партіях збільшується опозиція проти уряду. Всі домагаються зміни і злегшення законів, покликуючись при цьому на заяву президента Трумана, що „для збереження мира в світі є необхідно забезпечити людські права в усіх країнах".

ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО КОНТРОЛЮ ПРЕСИ У ФРАНЦІЇ

Париж, 8 липня. Сьогодні тут проголошено законопроєкт про контролю преси, який вкоротці має бути предложений Національній Асамблеї до затвердження. Закон давав би відповідні повновласті урядові щодо контролі діяльности кореспондентів і преси, головно чужих. На підставі цего закону уряд може заборонити видавання, або поширювання чужомовної преси в країні.

АВСТРІЙСЬКИЙ УРЯД ОБВИНУВАЧУЄ БОЛЬШЕВИКІВ В ЧОРНІЙ ТОРГІВЛІ

Віденъ, 8 липня. Австрійський уряд проголосив сьогодні звідомлення про советсько-югославські практики чорної торгівлі в Австрії. Советськими вантажними автомашинами і потягами привозиться з Югославії до Австрії овочі, тут продається на чорному ринку по недозволених законом високих цінах, опісля за ці гроші по офіціяльних цінах купується австрійські машини і знову під советським наглядом перевозиться до Югославії.

ФРАНКО ПОЇХАВ ЛОВИТИ РИБУ

Мадрид, 8 липня. Віднісши „перемогу" в плебісциті, ген. Франко виїхав на відпочинок до Маляги, де ловитиме рибу. Асошіейтед Прес довідується з авторитативних джерел, що вкоротці Франко мав би іменувати ще підлеглого йому „премієра", задержуючи для себе титул „шефа держави", та право зміняти членів уряду, з премієром включно, якщо вважатиме за відповідне.

СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКА І ПРОМИСЛОВА ПРОДУКЦІЯ В СОВЄТАХ

Москва, 8 липня. Советська Комісія державного планування повідомила сьогодні, що в другому кварталі цього року сільсько-господарською продукцією охоплено 20,000,000 гектарів більше а промислову продукцію збільшено на 15% в порівнання з цим самим часом минулого року. Подано теж порівнальні числа в інших ділянках господарства, виказуючи загальний розвиток. Проте, советська статистика занадто часто не має нічого спільного з дійсністю.

ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ ТРЬОХ ЖИДІВСЬКИХ ТЕРОРИСТІВ

Єрусалим, 8 липня. Британський командант, ген. МекМілан, потвердив сьогодні вирок смерти на трьох жидівських терористів, засуджених за участь в недавньому нападі на тюрму в Акре. Кілька годин пізніше вплинуло ще 5 апелів про помилування засуджених.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число в понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТРУМАН ПРО СКИТАЛЬНИКІВ, ЯК СВІТОВУ ТРАГЕДІЮ

Думаємо, що президент Труман зробив велику прислугу справі розвязки одної з „людських проблем" і „світових трагедій" — а так він назвав долю розміщених осіб в Европі — коли вислав до конгресу ще одно послання у цій справі. Тим разом його слово уже певно заважить, бо за ним є широка громадська опінія. Можна і тепер надіятись ще певної опозиції, але ледви, чи вона буде поважна, а вже цілком певно не буде вона така сильна, щоб могла спинити ухвалу законопроєкту Стретона про позаквотне допущення 400,000 скитальців з Европи до Злучених Держав. Можливо, що будуть ухвалені ще якісь додатки і застереження, чи зайде проволока з ухвалою, та все це не вдарить в саму ціль.

Президент зробив добре, що пригадав декому, що Америка це країна — іміґрантів, розбудована їхньою фізичною та інтелектуальною силою. Дехто зачинає у цій країні цілковито за це забувати, не шануючи тим навіть своїх славних предків, що теж прибували давно сюди тому, що там в Европі були переслідувані релігійно, національно й політично. Саме такими є тепер переміщені особи в Европі.

Президент згадав у своїм посланні за краї, з яких ті нещасливі люди походять і вичислив між тими країнами теж і Україну, що є під Росією. Це добре.

Далі добре, що президент, забираючи голос у цій справі, виразно підкреслив, що скитальці в Европі, про яких тут мова, не є комуністами і є проти комунізму та тоталітаризму і тому саме не можуть вертати до своїх країн, де влада є в руках комуністів, ні теж оставати в Німеччині, яка їх переслідувала. Президент певен, що ці люди, що стільки витерпіли ради свободи і демократії, прибувши до Злучених Держав стануть тут добрим набутком, з якого країна багато скористає.

Як сказано, цей останній апель президента в справі допущення скитальців до Америки, не буде тим разом безуспішним, як це було в минулому з іншими його посланнями. Отже отворяться незабаром ворота Америки для більшого числа скитальців, значить і для тих, що є з України. Та це ще не означає, що з українських скитальців в Европі дістанеться сюди таке число, яке повинно б дістатись. Над тим, щоб так талось, треба працювати, про це треба подбати. Як заявив президент, скитальців будуть впускати по точній провірці. Значить треба подбати, щоб при таких провірках не ділись такі речі, як це було за УНРРА. Треба мати реєстр тих, кого з українців будуть допускати, щоб, скажім, по першім році можна точно знати, чи українцям дається змогу користати з американської благородности в такій мірі, як іншим національним групам. Треба теж мати на місці ,себто в Німеччині та Австрії, наших людей звідси, що помагали б, коли б українським скитальцям, що стараються дістатись до Америки згідно з американськими приписами, роблено кривду. Буде отже нове поле праці для наших центральних Комітетів, тут в Америці й там в Европі.

Хартія прав... учителів

В місті Синсинаті, в стейті Огайо, відбувається річна конвенція Краєвого Педагогічного Товариства (Нешенел Едюкейшен Асошіейшен), що має 800,000 членів.

Як бачимо, це конвенція інтелектуалів, виховників молоді, отже людей, які мають безпосередній вплив на творення характеру нації в теперішності і майбутності. Вже це одно заставляє громадянство звертати увагу на наради цього Педагогічного Товариства.

З окрема ще викликають ці наради заінтересування тому, що на нарадах мають передискутувати Хартію Прав Учителів. У телеграфічних звідомленнях про цю Хартію сказано, що цей документ є просто небувалий в історії Америки. На конференції в місті Оксфорд, у стейті Огайо, яка відбулася перед відкриттям конвенції Педагогічного Товариства в Синсинаті, не лише зредаговано текст Хартії Прав Учителів, але теж і зголошено цілу низку жалоб з цього приводу, що цілі маси учительства покинули своє звання після нападу на Перл Гарбор і пішли до різнородних інших зайнять. У конференції взяли участь 300 шкільних провідників, що разом представляли 100 учительських і виховних товариств із 45 держав, з Гаваїв, Порто Ріка, Аляски. Учасники конференції покинули звичайну обережність, якою відзначаються конференції й наради виховників і розвели таку дискусію, яку звітники називають найважнішою подією впродовж останнього десятиліття в історії виховного руху в Америці.

Самі учасники конференції твердять, що їхні наради мусять принести далекосяглі наслідки в учительській професії, а це знову доведе до великої поправи шкільної системи в Америці.

Щоб довести до поправи відносин в учительськім званні конференція виказала наперед неправильності у трактуванні учителів збоку самого громадянства. Згадавши про байдуже наставлення громадських чинників до учительських завдань, учасники конференції уложили програму-платформу з 15 точок, яку вони вважають за конечну для поправи шкільництва в Америці, коли країна загалом має йти з духом і вимогами часу.

Виказуючи недомагання учительського звання, конференція звернула увагу на конечність введення 40-годинного тижня праці для учителів, на місце дотеперішнього 60-годинного, ба навіть і 70-80-годинного! Учителі твердять, що серед громадянства панує помилкове переконання, наче б учительська праця обмежувалася лише до шкільної науки, яка триває пересічно по 5 годин денно. Це значило б, що учитель працює 25 годин у тижні, а до того має ще вакації! На ділі, кажуть учителі, справа мається так:

На кожну годину, яку проводить учитель в шкільній класі з учениками, він мусить присвятити додатково по дві-три години на позашкільну працю. У школі бувають різні комісії, у яких учитель обовязково мусить бути діяльним; вдома учитель мусить присвятити час на перечитання письменних праць учнів; учитель мусить приготовитися до переведення лекції в школі, коли він хоче опанувати предмет всесторонно і виложити його приступно учням; крім того від учителів вимагається найрізнородніших інших праць або прислуг: часто треба їхати з учнями на прогулки в суботу, брати участь в прилюдних дискусіях та форумах у своїй громаді, відбувати конференції з батьками дітей, і сповняти всілякі послуги, за виїмком хіба колисання дітей і нічного стороження.

Коли б взяти лише згадані надзвичайні ділянки праці учителів, то вони заступають працю найменше 200,000 умових робітників. На цьому тратить громадянство, бо вчителі не можуть присвятити повну вагу шкільним дітям. Із зрозуміння такої надзвичайної учительської праці само собою вийде домагання, що нація повинна додати 200,000 нових учителів до теперішнього загального числа учителів у цілій країні.

Впарі з поширенням числа учителів мусить іти зріст видатків на виховні цілі. Видатки мусять підскочити з двох і пів більйонів на пять більйонів доларів, а крім того треба ще десять більйонів на розбудову шкільних будинків.

Загальна програма, яку громадянство має сповнити при змаганнях до поступу в вихованні американського покоління представляється так:

Кандидати на вчителів мусять відбути 5 літ університетських наук; так звані „учителі конечности" мусять бути усунені; річна мінімальна учительська платня мусить виносити $2,400; треба встановити правильник для авансу і пенсіонування учителів; ввести більш демократичну процедуру в укладанні шкільної програми; признати більше академічної свободи під час студій; поширити програму плекання здоровля серед шкільних дітей; зменшити число учнів по класах, щоб можна кожну дитину особисто припильнувати.

Коли б оці точки програми перевести в життя з такими подробицями, які з ними получені, тоді американське шкільництво могло б станути на шляху до ідеалу у вихованні нації, твердять автори програми, що її названо Учительською Хартією Прав.

Микола Чубатий.

Керенщина в світі догаряє

Слово керенщина дістало свій початок від Олександра Керенського російського соціял-революціонера, міністра та прем'єра революційної Росії перед самим приходом до влади большевиків 1917 року. В цім популярнім слові — керенщина — криється в першу чергу поняття наївности в трактуванні большевицької небезпеки. Дальше, з цим словом звязана політична звичка поборювати большевицьку небезпеку революційною фразою та старатися демагогічними виступами перелицитувати большевицьку пропаганду, замісць твердим та рішучим поступованням спинити анархізацію країни большевиками.

Олександер Керенський також вийшов з революційних кругів передреволюційної Росії. Ставши премієром після вибуху революції, він не зорієнтувався в небезпеці, якою є неморальний большевизм. Революційне теоретизування про необмежену свободу казало йому дати теж повну волю большевицькій агітації. Проти большевицької пропаганди він хотів поставити свою. Потаємному організуванню большевиків, звязаних залізною партійною дисципліною, протиставив він тільки революційну фразу, якою послугувався навіть особисто вже як премієр.

В результаті зникаюча меншина большевиків в Росії, потаємно добре зорганізована, захопила владу та прогнала самого Керенського з його урядом. Самому Керенському удалося втекти з життям та на постійно поселитися в безпечній Америці. Одначе мільйони його земляків росіян, як теж другі мільйони українців та інших народів російської держави, згинули від большевицького терору, а світ донині стоїть перед загрозою комунізму. Наївність О. Керенського позволила розгорітися цьому огневі, що нині загрожує нашій двотисячлітній цивілізації.

Приклад Росії та поневолених нею народів, запродукований Керенським, до наших часів не навчив багато політичних діячів, чим є большевизм та як з ним треба поступати. Большевизм є доктриною виключною та фанатичною, що не признає ніяких компромісів. Він рахується тільки зі силою. Ніяке порозуміння, ніякий компроміс з російським большевизмом та його учнями по всьому світі неможливий.

Большевизм не знає чогось такого, що є близьке та подібне до нього, отже йому близьке. Навпаки, соціял-демократія, позірно найблизша большевицькому комунізмові, на ділі є найбільше зненавидженим противником большевиків. Де большевики мали силу, там вони винищували перших соціялістів, як небажаних конкурентів до панування над душами робітничих мас.

Недавно Кремль видав заклик до соціялістів світу, щоб вони йшли з комуністами, як близькими собі світоглядово. В державах сателітів Росії, як в Польщі, Чехії та інших соціялісти навіть йдуть разом з комуністами. Та все це тільки рештки керенщини, яка в тих країнах не може закінчитися інакше, як закінчилася в Росії. Російські соціялісти, меншевики та соціялісти - революціонери були винищені большевиками з куди більшою докладністю ніж царські реакціонери. Тепер большевикам тимчасово така співпраця зі соціялістами ще потрібна, бо тепер розгортається продовж цілого земного глобу боротьба комуністичного табору, веденого Кремлем з протикомуністичним табором. Це хвилева тактика, яка не може покінчитися інакше, як повним винищенням хвилевого союзника.

Не можна сказати, щоб апель Кремля найшов якийсь широкий відгомін серед соціялістів у світі. Навпаки, англійська Партія Праці раз-у-раз підкреслює своє непримириме становище до комунізму, а мабуть ніякий консервативний міністер не наговорив публічно з парляментарної трибуни стільки правди під адресою комуністів, що робітничий міністер закордонних справ Бевін та його другі товариші.

У Франції соціялісти зірвали з комуністами та пішли з цілим французьким народом; й це виходить Франції на здоровя. Внутрішня ситуація у Франції прояснюється, країна зачинає вести самостійну політику з якоюсь ясною лінією та не балансує поміж Кремлем і Вашінгтоном, як було за часів спілки з французькими комуністами.

В Італії також зрозуміли, що керенщина може довести тільки до скомунізування Італії та до зведення її до ролі сателіта Росії, тому частина соціялістів зірвала з прокомуністичними товаришами, лишаючи тамтих розплистися в комуністичним таборі.

Америка має теж свою керенщину, репрезентовану бувшим віцепрезидентом Г. Волесом. Глибоко вкорінене в Америці почування свободолюбности та пошанування всяких, хоч би найдивачніших переконань другого з одного боку та непоінформованість про дійсну червону Росію з другого, стали доброю почвою до ширення керенщини. Ніде думка про можливість компромісу з большевиками не була така поширена, як в цій країні. Тільки серед тих обставин міг зродитися напрям репрезентований Г. Волесом

Большевики аж надто часто по всему світі мають своїх лідерів як платних агентів, що роблять роботу Кремля. Одначе існує теж дуже багато ідеалістів, що наївно залюблені в комуністичній новості; любов, відомо, відбирає можливість критичної оцінки предмету любови. Таким ідеалістом, сліпо залюбленим у комунізмі є Волес, людина ідейна, одначе з усіми прикметами керенщини, що не вміла в Росії видіти небезпеки большевизму навіть в останніх днях перед комуністичним переворотом в жовтні 1917, за яким пішла відразу филя терору. Це скоро протверезила Керенського та його прихильників.

Думкою про можливість компромісу з большевиками дурилося в Америці багато провідних людей. Не брак їх було навіть серед американських католиків. Ще й нині появляються то тут, то там американці з наставленням керенщини, одначе головний напрям політичної думки позбувається її та починає здорово дивитися на комунізм і на цю небезпеку, що він несе для всього людства. Америка також зачала говорити з большевиками твердою мовою, їм одинокою зрозумілою та переконливою. Керенщина по всему світі поволи переводиться, вона вигасає та робить місце здоровій оцінці большевицької системи з кошмарним вже трийцятьлітним животінням підсовєтських народів. Реалістична оцінка скорше принесе замирення з большевизмом, загнаним у свою Московщину, ніж керенщина, що тільки ще більще розбуджує завойовницькі надії Кремля та його гвардистів по всьому світі.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I.
НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

69)

Між тим, Ірина Андріївна розпочала була вклади в банк на імя будучих внуків і внучок. Довго умовляли її Іринині тато й мама, — адже зовсім нема потреби, так чинити... Внуки й внучки ще Бог відає коли будуть! Все, що належить їм, через дітей перейде на внуків. Трохи переконували, трохи сперечалися, — врешті другу маму від наміру відмовили. Батьки зжилися між собою начеб брат і сестра.

Ніякої справи без Ірини Андріївни не рішали. Вечорами матері вигравали на піяні. Мовляв — дітей післали на заслання, самі переживають другу молодість. Туй, туй пічнуть з Оленою дівочити. А Олена сиділа тут же, соромилася. Матері вчили її на піяно грати. Кпини кінчалися для Володимира Андрієвича не добром. Матері випихали його з вітальні. Зрештою, мами мріяли про внучат, які то вони будуть чудові, клопоталися іменами.

На годину - дві їздили до дітей раз на тижні. У неділю приїздили всі четверо, з Оленою. Ірина курятком нипала коло гостей, а Залужна приймала доброю перекускою, чи другою вечерею.

Вставали молодята раненько. В роботу не втручалися, бо й роботи особливої не було. Йшли до старої хати на снідання, випивали сметани й гнали до ріки купатися. Освіжені пасли худобу, або пускалися в обхід фармів. По обіді розглядали машини, вчилися їздити старим автом. У вечері вигравали, співали.

Раз один Ростислав Ірину до пів смерти перелякав. Попробував вести на водопій оґера — всі робітники якраз заняті в полі. Без думки скочив на оґера верхи. На мент той задубів з несподіванки. Погнав по загороді вгнувши голову, всім корпусом підкидав вгору. Силувався їздця скинути, не мігши нічого вдіяти, перестрашено ржав. Звівся оґер дуба — Ірина зверещала, за малим не зімліла зо страху. Але Ростислав пригнувся до шиї коня — не злетів. Радо біду покинув би, та... Соромився дружини! Вона кричала, прохала так нерозумно на небезпеку не наражатися. Та бо Ростиславом заволоділа впертість, бажання неслухняною худобиною опанувати. Не давши їздцеві ради — оґер підстрибки погнав по загороді, перескочив пліт й почвалав дорогою. Прогнавши до ріки — напоїв. Приґнався назад, змусив пліт перескочити. Зблідла зі страху Ірина, вже в товаристві Залужної і Насті, ледви на ногах держалася. Помітно раділа нерозумним геройством чоловіка, та прохала, — коли він її любить — не важитися більше на такий вибрик. Але бо й оґер визнав Ростиславову зверхність, бунтуватися спробувавши! Його навіть полюбив видно, грався, не намагався більше скинути. До Ірини не мав великого довіря. Сердито щулив вуха, коли вона підходила близько. На лагідний Ростиславів окрик — ставав спокійно, давався погладити, брав з Ірининих рук хліб і в подяку потирав об неї голову, обнюхував. Де б вони не йшли — провожав їх Дружок. Песище добровільно взяв на себе обовязки їх сторожа, ночував все перед дверма їх кімнати. У день, з меншою своєю ріднею вліпався квітам перед хатою.

Три тижні „заслання" проминуло одним коротким днем. Підходила косовиця. Нові робітники, а Настя особливо, молодятами незвичайно цікавилися. Розпитувати не відважувалися, думали — діти господаря, брат з сестрою.

Не всі українці гарні й гідні.

Років сім-вісім перед приїздом Ростислава з матірю у Канаду, від фармів Ставровичів пять миль на північ, осів еміґрант з жінкою і мамою, років десять дочкою, Наталкою. Осів у сусідстві заможного фармера, ще й своєї людини, з трьома чвертними секції. Нові поселенці — люди очитані, лагідні, працьовиті. Увесь старокраєвий запас гроша вложили в гомстед. Обгородили фарму, збудували хатину, стайню, купили пару коней, дійну корву. Зразу стали сіллю в оці заможному сусідові. Гомстед Боровиків, — звали так поселенців, — входив у багацьку секцію північно-західного чвертного. Багач випасав на ньому худобу, вважав за свій. Не хапався купувати, бо більше землі йому й не треба було. Придбав дві дочки. Старша не могла витримати батьківської захланности. Втікла десь на Схід, там швидко віддалася. Батьки нерозумно кинулися у другий бік. Раніше гнали дочок до роботи без милосердя. Тепер на молодшу донку не могли нахухатися! Не дали її й до школи. Скінчила публичну — і досить з неї! — Не бідна, майна вистане й за десять освіт!...

Четверта чвертка несподівано від багатія виковзнула. Затаїв він на неповинних сусід заїлу злобу. Як вони, поганці, наважилися викусити увесь бік у його секції? Адже далі на північ землі, а землі. Навмисне влізли йому колькою під саме серце. Шкодив тихцем, отверто зачіпати сусіду — боявся влади. То розірве дріт і свою худобу у сусідське збіжже пустить, ще й нарікає! — Жеброта не має за що добрий пліт поставити, Напасти на нього шукає! То солому спалить, щоб ворог тяжкий не мав чим своїх хвостів визимувати. Не зловив — не судися! Та й зловив — ще сторонних свідків треба... Слова позовника у суді не вартніші від слів позваного, а зрештою, грає ролю адвокат...

(Дальше буде).

Проф. Петро Ковалів

СОБОРНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

I.

Історія розвитку багатьох націй світу яскраво свідчить про те, що мова в цьому розвиткові відограє велику ролю. Це стверджує і мовознавство, наука про мову, що своїми спостереженнями над розвитком мов світу прийшло до висновків, що тільки мова є основою духового життя нації. Мова і нація — це невідємна органічна цілість.

І це цілком зрозуміло. Адже національну мову ми визначаємо як **творчу силу** нації, ту силу, що на її основі витворюються всі культурні здобутки нації. Не дарма наші предки ототожнювали ці дві поняття в однім слові „языкъ", що вживалося однаково для позначення поняття „народ" (нація) і поняття „мова".

Відома річ: не можна собі уявити якийсь нарід, що б розмовляв різними мовами. Можна ще до певної міри визнати різну віру, можна жити в різних державах, керуватися різними законами, але поки нарід говорить одніею мовою, де б він не був, — всюди він становитиме одне органічне ціле. Німець у Німеччині і в Америці, в Австрії і Африці, в Турції і на Україні, чи він католик, чи протестант, — всюди він усвідомлює себе членом німецької нації. Він перестає бути німцем лише тоді, коли він розучиться говорити, мислити по-німецькому. Тоді він обирає органом творчої думки якусь іншу мову, мову тієї нації-держави, що її гостинністю він користується.

Отже, мова, як внутрішня творча сила нації, — великий показник національности, бо тільки національною мовою може відбуватися творчий акт в розумовій діяльності людини. Знання своєї національної мови ніколи не може бути рівновартним найдосконалішому знанню чужої мови, бо національне ставлення до мови виробляє чуття самої мови, чуття, що його не може виробити ніяке інше ставлення. Ще колись відомий учений В. Гумбольд писав, що „мови невідємно зрослися з внутрішньою природою людини і швидше самодіяльно випливають з її природи, ніж люди творять їх з своєї волі: вдача н а р о д у і особливості його мови разом і в спільній згоді випливають з недослідної глибини духа." Сучасний німецький учений К. Фостер викладає навіть цілу теорію про те, що відмінність між мовами — це наслідок відмінностей національних духів. Звідси у нього звязок між мовою і національним почуттям. Хто бореться за свою мову, обороняє її, той цим самим бореться за власний рід, за власну народність, за власну націю.

Мало вивчити якусь мову, треба пройнятись її духом, її чуттям, володіти нею так, щоб вона була справді творчою силою нашого духового життя; вживати її завжди і всюди: і в родині, і в товаристві; мислити нею на самоті і в колективі ділитись нею своїми думками. Тільки така мова може бути ознакою національности.

А такою мовою може буди лише одна мова, бо кожна мова має свої національні особливості, звязані з особливостями національного духа. Тому й ніколи не буває абсолютної тотожности між національними мовами, як не може бути абсолютної тотожности між націями. З в і д с и зрозуміло, що національна культура може творитися й розвиватися тільки єдиною національною мовою.

Національна мова — поняття дуже широке. В це поняття вкладається мова того народу, що зветься нацією. Але коли підходити до поняття національної мови з погляду конкретної граматичної системи, що нею можна послугуватись у практичному житті, то такої конкретної національної мови фактично не існує. Конкретно існують лише окремі види національної мови відповідно до поділу людей за станом їх освіти і культури.

Таким чином, національна мова в конкретному розумінні поділяється на мову освічених верств народу, що інакше зветься **літературною** мовою, і мову неосвічених верств, що зветься **діялектною** мовою. В практиці діялектна мова зветься ще **народньою** мовою.

Діялектна (народня) мова не є суцільною якоюсь мовною системою, бо вона, власне, складається з окремих діялектів, а ці й собі складаються з окремих **говорів** і **говірок.** Діялектна мова — це усна мова народу, природна мова народу, і тому вона не має якоїсь загальної норми. Розвиток її йде природним шляхом, зазнаючи іноді деяких зовнішніх впливів у наслідок стику з іншими народами. Вона, діялектна мова, не є основним засобом творення національної культури, а лише носієм народної творчости, як творчий чинник локального характеру.

Загальна національна культура твориться, розвивається з допомогою л і т е р атурної мови, як культурної мови нації. Через те навіть з повним правом можна сказати, що нація, яка не має своєї літературної мови, — не нація, а лише етнографічна маса. Так не раз говорили й писали наші українські вчені і діячі про українську націю, що її літературна мова була під забороною російського самодержавія.

Літературна мова — не тільки основа духового життя нації, вона разом з тим є могутнім знаряддям розвитку національної культури взагалі. На цій підставі літературна мова має всі права зватися **культурною** мовою нації. Вона обслуговує всі сфери життя нації: вживається в канцелярії, в суді, в парляментарних дебатах, в громадських офіційних виступах; цією мовою ведеться навчання в школах, провадяться наукові досліди. Вона є навіть мовою церкви, тільки з відповідним стилістичним забарвленням, і тоді вона зветься **церковною** мовою. Літературну мову ми чуємо в театрі. Нарешті, вона служить знаряддям письменности і друку.

Отже літературна мова — це велика культурна сила нації, що, збільшуючи всенародні культурні надбання нації, стає могутнім знаряддям для виховання правдивих національних талантів і геніїв.

Літературна мова, як культурна мова нації, поширюється таким чином на цілу національну територію. Вона загальна мова для всієї національної території. Літературною мовою створюються великі культурні цінності, що поширюються на всю національну територію. Цим літературна мова відрізняється в принципі від діялектної мови, що має головним чином місцеве значення, бо поширюється тільки на певну частину національної території. В цьому власне, й полягає велика перевага й значення літературної мови в розвитку національної культури.

Але, проте, неоднакове відношення до літературної мови мають різні шари населення цілої національної території: одні ближче стоять до літературної мови, другі — далі. Через те не всі однаково її розуміють. Найближче стоять до літературної мови освічені верстви, що, власне, і є носіями літературної мови в усіх галузях культурного життя нації. Неосвічені верстви далі стоять від літературної мови, бо ближчим до них є говір тієї території, що до неї вони належать.

Неосвічені верстви — двомовні, бо їм завжди в тій чи іншій мірі доводиться стикатися ще й з літературною мовою — в установах, у церкві, через радіо, в театрі тощо. Ця двомовність поволі стирається в міру того, як неосвічені верстви стають освіченими. В майбутньому як зовсім не буде цієї різниці, тоді й літературна мова справді стане повноцінною культурною мовою для всіх членів нації.

З другого боку, доки існуватиме в нації двомовність, доти існуватимуть і різні погляди на літературну мову як мову „панську" „незрозумілу" народові і навіть „чужу".

На Україні були свої умови розвитку літературної мови, через те мовою „панською" для українських неосвічених верств була мова російська, як мова, що нею розмовляли тільки „пани" (інтеліґенція). Цій „панській" мові протиставлялась мова „мужицька" (українська народня), якою розмовляли „мужики" (селяни).

Українському народові в умовах панування на Україні російської культури і літературної мови дуже рідко доводилось чути, щоб український інтеліґент розмовляв українською мовою. Через те й склався погляд у народі на свою національну мову, як на „мужицьку" мову. Може б ще пів біди, як би український селянин чи робітник „панською" мовою звав свою рідну літературну мову, що нею мала б розмовляти вся українська інтеліґенція. Щоже навіть на краще пішло б нашому народові, якби він, наслідуючи свою інтеліґенцію. намагався й сам ближче стати до цієї „панської" мови.

Але, на жаль, навіть не вся українська інтеліґенція ввійшла в контакт з своєю рідною літературною мовою. Для декого українська літературна мова ще й тепер видається „дикою", „чужою", або в кращім разі поняття української літературної мови зводять до поняття „галицького жаргону".

А тим часом українська літературна мова — це така ж сама культурна мова української нації, як, скажімо, російська літературна мова — культурна мова російської нації, французька — французької нації, німецька — німецької нації і т. д. Кожна національно свідома і несвідома людина повинна зрозуміти просту істину, що ніяка нація не може існувати без власної культурної (літературної) мови. Послуговуватись чужою мовою в творенні рідної національної культури було б аналогічне тому, як послуговується людина штучними ногами або руками, втративши свої природні.

(Дальше буде).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Членські сходини Організації Самододпомоги Нової Української Іміграції.

В неділю, 29. червня, в залі Демократичного Клюбу в Ню Йорку відбулися чергові членські сходини заснованої недавно Організації Самодопомоги Нової Української Іміграції. На порядку нарад були звіти голови організації, проф. Андрусіва та інж. Красноноса і біжучі справи. Виявлені в звітах факти повністю виправдують існування цеї нової організації та заповідають її дальший розвиток. Після формального закінчення сходин ще довго тягнулись розмови між новоприбулими, на яких ще знати слід недавніх турбот та переживань. Приємно вражала річевість сходин, як і всебічне зацікавлення новими проблемами в новому житті, що її виявлено опісля в розмовах.

Присутній.

ЯКЩО БАЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКЕ БУЛОБ ПЕВНЕ ТА МОДЕРНЕ, А ЗА ЯКЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ НИЗЬКУ ОПЛАТУ, ТО ОБЕЗПЕЧІСТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ

РЄПІН ЗНАРЯДДЯМ МОСКОВСЬКОЇ ДЕМАҐОҐІЇ.

Цірихська „Вельтвохе" з 6. червня подала замітку „Дипльоматична кореспонденція" з світлиною листівки з відомого образу Рєпіна, „Козаки пишуть відповідь султанові", наступного змісту:

„В совєтській смузі Німеччини поширюється тепер кольорові репродукції образів сучасних і старійших московських малярів. Між ними і згадану репродукцію образу Ілл: Рєпіна, який він намалював в другій половині мин. віку. Дипльоматичну кореспонденцію, яка дала причинок до цього образу, переховується в ленінградській державній бібліотеці. Ходить тут про виміну нот між султаном Могамедом IV. (1648 до 1687) та Іваном Сірком, отамном запорізьких козаків. Ці документи мають наступний зміст... „Подається понижче текст листа султана і відомої наскрізь несальонової відповіди козаків в дуже несмачнім німецькім перекладі, яка вирвана з історичної перспективи робить враження соромицьких московських лайок в Европі. Яким чином ця „дипльоматична кореспонденція" дісталась до іншого історичного майна, пограбованого москвинами на Україні, не зазначено, але тим більше зрозумілим є її сучасне проголошення. Зґвалтована тінь Рєпіна має посвідчити віковічну „вдячність і приязнь" українців до „велікаво русскаво народа" саме тепер, коли нащадки султана не лише насмілились противитись зазіханням московських імперіялістів, а й знайшли підтримання американців.

УКРАЇНЕЦЬ ВИСЛОВЛЮЄ ПРИЗНАННЯ ГЕРСТОВІ.

У газетах видавництва Рандолфа Герста поміщено під датою. 2. липня признання д-ра Григорія Скегара під наг. „Свобода України". Автор листа висловлює видавцеві подяку за вступну статтю, поміщену в Лос Анджеліс Екзамінер з 19. червня, у якій редактор змальовує в належних красках трагедію скитальників в Европі. При цій нагоді д-р Скегар *переповідає коротко історію* б о р о т ь б и українського народу за свободу і незалежність й висловлює надію, що на підставі Атлантійського чартеру мусить прийти кінець поневоленні і щойно тоді прийде тривалий мир.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Д-р Роман Осінчук.

РАК

Атомова енергія і лікування рака.

Сьогодні всім відомо, що атомова бомба заважила й вирішила війну з Японією в користь Злучених Держав Америки. Сьогодні кожний знає, що атомова енергія, вжита у формі бомб, це найстрашніша зброя сьогднішньої доби. Вистарчило було скинути дві бомби, щоби знищити два великі японські фабричні міста та нанести такі великі жертви в людях і в матеріяльних добрах, що відразу змусили Японію до капітуляції.

Але мало людей знає, що ця сама атомова енергія, вжита для інших цілей і в іншій формі врятувала рівночасно життя соткам тисяч ранених американських вояків на далеких фронтах Заходу і Сходу. Маю тут на думці трансфузії (переливання) крови, які рятували життя скровавлених після поранень вояків.

Бо завдяки великим науковим досягненням в ділянці досліджування атому, вчені лікарі зуміли,домішуючи до крови різні хемічні речовини (перві), так звані ізотопи, зробити її поперше дуже тривалою та задержати у ній всі добрі для здоровля прикмети на протяг кількох тижнів. Цю кров, яку побирали тут від людей в краю та яку специяльно препарували атомовою енергією, могли довший час в старанно затканих фляшках перетримувати та перевозити на величезні віддалі аеропланами і там на фронті могли вояки зі собою ці фляшки носити, щоби вкінці, коли зайде потреба, перелляти її в жилу важко зраненого й скровавленого товариша бою. А це тільки одно маленьке пристосування атомової енергії для людської користи.

Це одно велике досягнення дало товчок для великої наукової роботи вчених, які думають повернути цю грізну, невидиму силу в користь людського здоровя й добробуту й із грізного воядького меча зробити найкращий плуг чи рало мира.

Сьогодня дуже часто читаємо про цих вчених — героїв, що часто з нараженням власного життя, роблять різні експерименти з атомовою енергією та студіюють можливости застосування її для різних мирних цілей. Найбільше уваги цьому питанню присвятила Америка. Тут сьогодні керує цілою роботою специяльна наукова комісія, яка має величезний штаб вчених по різних лябораторіях усіх університетських наукових осередків, які знова у своїй роботі творять три великі досвідні центри атомової енергії. Таке трудне питання вимагає довгих студій, щоби від теоретичних міркувань дійти то практичних і випробуваних вислідів, які мали б вже застосування в людському житті.

Вож багато часу пройшло також від Дальтона, англійського вченого, який перший в 1808 році заговорив про існування найменшої частинки матеріяльного світу, атому, до останнього десятка літ нашого століття, коли сьогочасна наука зуміла ще й цей маленький невидимий атом розбити на дрібніші частини т. зв. протон і електрони, що стоять до себе зогляду на величину їх маси, у такому відношенні як наші планети до сонця цілого нашого соняшного світу.

Всежтаки осяги цієї роботи вже й тепер видні. Вже ці короткі наукові студії дають нам надію, що і в ділянці медицини атомова енергія принесе великі користи та внесе багато нового в діягностику і лікування багато небезпечних для людства хворіб. З розвитком атомової енергії вяжеться теж сподівання розвязати успішно діягнозу і лікування рака.

Ми вже згадали в попередних статтях, що лікування рака є тим успішніше, чим вчасніше лікарі будуть могли розпізнати рака. В кінці травня ц. р. появилась в часописах вістка, що трьох вчених біохемістів з Шикаго знайшли методу вчасної діягнози рака. Як це часто буває в науці, ці вчені дійшли до цього наукового винаходу зовсім припадково. Впорскуючи щурам витяжку (екстракт) зі сечі дійсно хворих на рака людей, хотіли переконатися, чи ця сеч має в собі якісь ракотворчі сустанції. Тимчасом, на своє здивування, завважили з докладністю 97.5%, що у тих защіплених щурів завжди побільшувались селезінка та родні клітини, а самі щурі вже по 3-4 днях мощно худли. Контрольні досліди на щурах зі сечію здорових осіб таких характеристичних змін не спричинювали.

Коли ці самі вчені зробили подібні досліди зі сечію 32 хворих з неясною ще діягнозою, то 6 проб випало додатно. Дальші докладні обслідування всіх хворих виказало, що в тих 6 хворих знайдено пізніше рака чи інші новотвори. У решти хворих знайдено інші хвороби, але не новотворові.

Розуміється далеко завело б нас ще докладніше вияснення цього великого експерименту. Ресумуючи можна сказати, що цей науковий досвід матиме велике значіння в поборюванні рака, бо, як я згадав, раки зоперовані вчасно можна вважати за вилікувані.

Згадав я теж, що побіч операції велику ролю в лікуванні рака відіграє проміниста енергія лучів Рентгена (Екс-рей) та радій. Лучі Рентгена чи радій, відповідно зааплікувані, висилають специяльні невидні проміння, що мають велику силу вникати в глуб людського тіла та нищити тканини людського тіла, специяльно хворобово змінені, новотворові.

Ці самі свійства має теж атомова енергія і то ще в більшій мірі, як радій чи екс-рей.

І ось чому нинішні вчені покладають великі надії на атомову енергію, як найкращого чинника знищування рака і других новотворів. І ось чому людство з нетерпеливістю і великим зацікавленням дивиться на роботу наукових дослідників атомової енергії. Бо ця атомова енергія має бути не лише рішальним фактором новочасної війни; вона теж може бути, знищуючи великого ворога людського здоровя — рака, рішальним фактором і людського щастя.

ПОВІНЬ В СЕЙНТ ЛУЇС.—Від 103 років не було такого великого виливу ріки Мисисипі в місті Сейнт Луїс, як цього року. Перед нами фабрика, ціла в воді, яку обкладають ішками з піску.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

7554. Бабій Антона і Михайла, Сорохтій Клима з с. Мостище, Станиславів, від Карон Вікторії

7555. Жуковський Евгена від Бородієвич Романа.

7556. Мацько Еви з с. Команча, Сянік, від Мацько Федора.

7557. Стеців Андрія з села Борщів, Перемишляни, Ворковський Андрія від Стеців Ілька.

7558. Підгайний Еміля з с. Березовиця Вел., Тернопіль, від Чикета Марії (Дочковська).

7559. Китраль Степана з с. Присліп, Турка, Семкович Івана від Китраль Михайла.

7560. Швед Миколи з села Бортники, Барановичі, від Шве Михайла.

7561. Куян Йосифа і Марії з Ярослава від Куян Олекси.

7562. Пелих Івана, Халупа Йосифа від Кулима Івана.

7563. Сельський Теодор, учитель з с. Мартинів Новий, Рогатин, просить о афідевит.

7566. Пришлюк Марії і Катерини з с. Гузіїв Ст., Долина, від Нагірний Осипа і д-ра Хомин Олекси.

7568. Сподар Михайла і Анастазії від Зенко Василя з Мостів Великих.

7569. Колосівський Сави з с. Заднишівка, Скалат, від Прийма Романа.

7570. Федорович з Рогатина від Когут Марії.

7571. Москалюк Осипа з с. Черноплеш, Ковель, від Поліщук Павла.

7572. Опар Анни з с. Стежниці, Балигород, від Опар Дмитра.

7573. Дзісь Дмитра від Дзісь Івана з с. Батьків, Броди.

7574. Розе з с. Бордужен, Буковина, від Сениця Людмили.

7575. Давидюк Федя з села Сманківці, Чортків, від Давидюк Василя.

7576. Градюк з Кристинополя від Горіхова-Градюк Наталії.

7577. Голойда Василь з с. Пиняни, Самбір, просить о афідевит.

7578. Чаплинський Олекси з Товмача, Янко Марії (Кльоншкевич) від Чуйко Юзефки, доньки Марії Чаплинської з Товмача.

7580. Кучма Михайла, Олекси і Івана зі Старого Міста, Підгайці, від Кучма Петра.

7581. Кравець Івана з с. Воля Матяшова, Лісько, від Кравець Івана.

7582. Федан Івана з с. Ляшки Довгі, Ярослав, від Гайдук Романа.

7583. Пелех Андрія, Пилипа і Еви, Калецький Богдана від Пелех Романа.

7585. Дідик Михайла з с. Язловець, Бучач, від Горчак Льва.

7586. До стрийка від Яблінчук Василя.

7587. Ґосцінський Петра з с. Вошанці, Рудки, від Палій Івана.

7588. Дзидзан Андрія, Равлінко Юрка з Тисмениці від Равлінко Параньки.

7592. Яремко Степана з с. Викоти, Самбір, від Яремко Марії.

7594. Горох Мирона з с. Їлазів, Любачів, від Горох Петра.

7596. Меленчук Параньки (Гарванко), Гарванко Антона з с. Княжпіль, Перемишль, від Білецька Марії (Гарванко).

7597. Стабінський Антона і Льва, Табака Юліяна, Ґулин Михайла від Мартинюк Брониславі (Мельник) з с. Іванівка, Теребовля.

7598. Сорока Івана, Брухаль Івана від Сорока Василя з с. Замочок, Жовква.

7600. Васильків Анастазії, Павлюха Семена з с. Хащів, Турка, від Данилко Теодора.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати **групу і число.**

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЛІВЛЕНД, О. — Піврічні збори Бр. св. Петра і Павла, від. 102, відбудуться в неділю, 13. липня, зараз по другій Сл. Божій, в гали церковній, 2280 В. 7. ул. Просимо всіх членів прийти на ці зборі. — За уряд: Н. Декан, предс.; В. Жук, кас.; Н. Бобечко, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Тов. Укр. Січ, від. 39, повідомляє членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 13. липня, в 3. годині пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів явитися на час. Контр. комісія дасть звіт за 6. місяців. Є також інші важні справи. — А. Яворський, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Піврічні збори Тов. „Єдність", від. 163, відбудуться в неділю, 13-го липня, в 1. годині пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо маємо полагодити зі всі справи, котрі будуть на деннім порядку. — За уряд: Н. Курко, предс.; І. Потучко, рек. секр.; М. Паранич, фін. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, подає всім членам до відома, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. липня, в годині 8. ввечір, в укр. прав. галі, 675 Сsavt 19. вул. — І. Дорошенко, предс.; В. Ткач, кас.; А. Мудровський, секр.

ЛАНКЕ СТЕР, Н. Й. — Бр. св. Василія Вел., від. 87, повідомляє членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 13. липня, в гали парохіяльній при Еликот Ровд. Просимо членів прийти і вирівнати свої залеглости. Уряд дасть звіт і будуть інші справи до полагодження. — За уряд: К. Купер, предс.; І. Окаль, кас.; Н. Трояновський, секр.

ТОМАСТОН, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 421, відбуде свої збори 12. липня в 8. годині ввечір, в українській галі на Проспект ул. Просимо всіх членів прийти на збори. — За уряд: А. Береза, предс.; М. Шипінька, кас.; Ф. Чесьнік, секр.

ГУДСОН, Н. Й. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 476, дає до відома всім своїм місцевимі позамісцевим членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. липня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Обовязком кожного члена бути на тих зборах. Ті члени, що ще не взяли своєї дивіденди, мають прийти і забрати свої чеки. — Уряд.

НОРТГЕМПТОН, ПА. — Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. липня, зараз по Сл. Божій, в правосл. галі на Нюпорт Еве. Взиваємо всіх членів прийти на збори і заплатити свої місячні вкладки. Буде роздання дивіденди від У. Н. Союзу. Ті члени, котрі довше довгують, мусять старатися платити свої місячні вкладки частіше. — Уряд.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182, подає до відома своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. липня, в годині 2. пополудні, в гали парохіяльній, 45-47 Ґовц Еве., Пасейк. Просимо членів прийти на збори і вирівнати свої місячні вкладки. — І. Живицький, предс.; Г. Яськів, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339, відбудуться в суботу, 12. липня, в год. 7. ввечір, в домі Громади, 3322 Н. Лавренс ул. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на ці збори і забрати свої чеки дивіденди. Також маємо важні справи. — За уряд: І. Сорока (ст.), предс.; Т. Плаваник, кас.; А. Хромяк, секр.

ОЗОН ПАРК Н. Й. — Тов. Вільна Україна, від. 200, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 12. липня, в годині 8. ввечір точно, в гали 9014 — 95 Еве. Обовязком кожного члена є бути приявним на цих зборах, бо є важні справи до полагодження. Буде звіт контролі за перший піврік. Просимо членів взяти тікети на бенкет-баль. — За уряд: Н. Господарець, предс.; О. Коцопій, кас.; В. Воргуль, секр., 9523 — 93rd St., Ozone Park 16, N. Y.

ГЕМПСТЕД, Н. Й. — Укр. Запор. Січ, від. 327, повідомляє членів і членниць, що піврічні збори відбудуться в суботу, 12. липня, в год. 7:30 ввечір, в гали парохіяльній, 709 Фронт ул. Кожний член і членкиця повинні явитися, бо будуть важні справи до полагодження. Контр. Комісія дасть звіт за перший піврік. Неприявний член буде караний згідно зо статутом. Просимо членів, хто має знайомих, хай приведе їх на збори і впише в члени. — За уряд: І. Душенчук, пр.; Т. Багрій, кас.; М. Кирич, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Українське Зап. Братство св. Володимира, від. 170, подає до відома своїм членам, що піврічні збори відбудуться в суботу, 12. липня, в годині 8. ввечір, в церковній гали при 7. вул. Обовязком всіх членів є явитися на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Просимо прийти на час. — За уряд: П. Марків, предс.; К. Коваль, фін. секр.; М. Кравчук, кас.; І. Серединський, рек. секр.

НЮ ЙОРК Н. Й. — Повідомляємо, що місячні збори Тов. Дністер, від. 361, відбудуться в суботу, 12. липня, в церковній галі, 28 Іст 7. вул., точно в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів і членниць прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: М. Малетич, предс.; Н. Левкович, кас.; П. Кучма, фін. секр. С. Левко, рек. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Дарахівщина, від. 275, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 12. липня, в год. 7. ввечір, в галі церковній при Сусекс і Ґрін ул. Кожний член повинен прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Пригадуємо членам забрати собі свою дивіденду на цих зборах. Довгуючі члени повинні вирівнати свої вкладки. — М. Курило, рек. секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 13. липня, в годині 2. пополудні, в домі Лісного. На зборах буде звіт урядників і контр. комісії і буде роздача дивіденди. — І. Шегера, предс.; Л. Мартинчук, кас.; Н. Лісний, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія Великого, від. 161, відбудуться в суботу, 12. липня, в годині 7. ввечір, у власній домівці. Обовязком є всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на збори, бо є важні справи до рішення. — Уряд.

ВЕСТ ПУЛМАН, ШИКАҐО, ІЛЛ. — Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 216, повідомляє всіх членниць, що збори відбудуться в неділю, 13-го липня, точно в годині 2. пополудні. Обовязком є кожної членниці явитись на збори, бо маємо важні справи до полагодження, як також декотрі ще не забрали своїх чеків дивіденди. Наш відділ з року на рік більше упадає і як будемо так далі на це байдужно дивитись, то нам прийдеться просити в когось притулку. Наша повинність є старатись приєднувати нових членниць. — С. А. С. Закопинець.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в пятницю, 11. липня, точно в год. 7:30 ввечір. Просимо прийти на ці збори, бо є важна справа до полагодження. — За уряд: П. Закорчемний, предс.; Ф. Трось, кас.; В. Новак, секр.

ТАРЗАН, ч. 1637. Товна в небезпеці.

Коли моряк вперся хребтом об поруччя, другий леопард вибіг з заду.

Тимчасом Тарзан і Карг качалися в смертельних обіймах по покладі.

Одначе кремезний капітан не був для нього рівня. Вхопивши за шнур, Тарзан привязав його до драбини...

...саме в хвилині, як моряк, щоб відвернути увагу обох леопардів, почав пересаджувати їхню паню через поруччя.